

ROČNÍK 50 • 10/2005

CENA 45 Kč, 57 Sk • PRO PŘEDPLATITELE 14 Kč

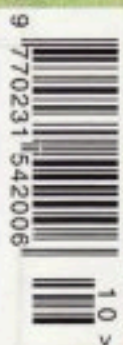
pes
PŘÍTEL ČLOVĚKA

Portugalský podengo

Světová výstava

**Buenos Aires –
dokončení**

ISSN 0231 - 5424

Portugalský

Portugalský podengo je podle kvalifikace FCI řazen do V. skupiny, sekce primitivní plemena s loveckým využitím. Je to původní starobylé plemeno, které charakterizuje syrový, neprošlechtěný vzhled a velká variabilita.

Chová se ve třech velikostních rázech: malý (20 – 30 cm v kohoutku, hmotnost 4 – 5 kg), střední (40 – 55 cm a 16 – 20 kg) a velký (55 – 70 cm). Osrstění je buď hladké, nebo hrubé. Celkem tedy existuje šest variet, které se značně odlišují jak vzhledem, tak i možnostmi praktického uplatnění.

Portugalska. Velký portugalský podengo lovil ve smečkách kořist až do velikosti divočáka a sloužil i jako hlídací pes. V současné době působí v Portugalsku dva chovatelé, usilující o jeho záchranu.

Portugalský podengo střední je na tom o něco lépe. Je to vynikající lovec, který je schopen pracovat jak samostatně, tak ve větších skupinách, často společně s malými podengy. Při lovu uplatňuje výborný sluch, zrak i čich. Je schopen sledovat stopu i v extrémně náročných terénech, je odolný vůči vysokým teplotám. Vzhledově se střední hladkosrstá varieta nejvíce přibližuje sicilskému chrtovi, hrubosrstá zase připomíná malého pikardského ovčáka. Přestože je portugalský podengo střední poněkud nezávislý a odtažitý, dokáže se při dobrém vedení uplatnit také jako živý a oddaný společník i jako hlídací pes.

Přece jen častěji než s oběma většími velikostními rázy se můžeme na velkých evropských výstavách setkat s **portugalským podengem malým**. Právě tento nejmenší z portugalských podengů na první pohled nevykazuje znaky, které by svědčily o jeho příbuznosti s primitivními chrtovitými plemeny ze Středomoří. Přesto je tomu tak. Přes svou trpasličí velikost je nadaný silným loveckým pudem a extrémní odolností.

Ve své domovině je využíván k loveckým účelům zejména ve smečkách se středními portugalskými podengy. Je schopen vyhnět králíky, ale i škodnou z míst, kam se větší psi nedostanou – ze skalních rozsedlin, kamenitých nor a neprostupných porostů. Jimi vyhanou kořist pak větší psi pronásledují po povrchu.

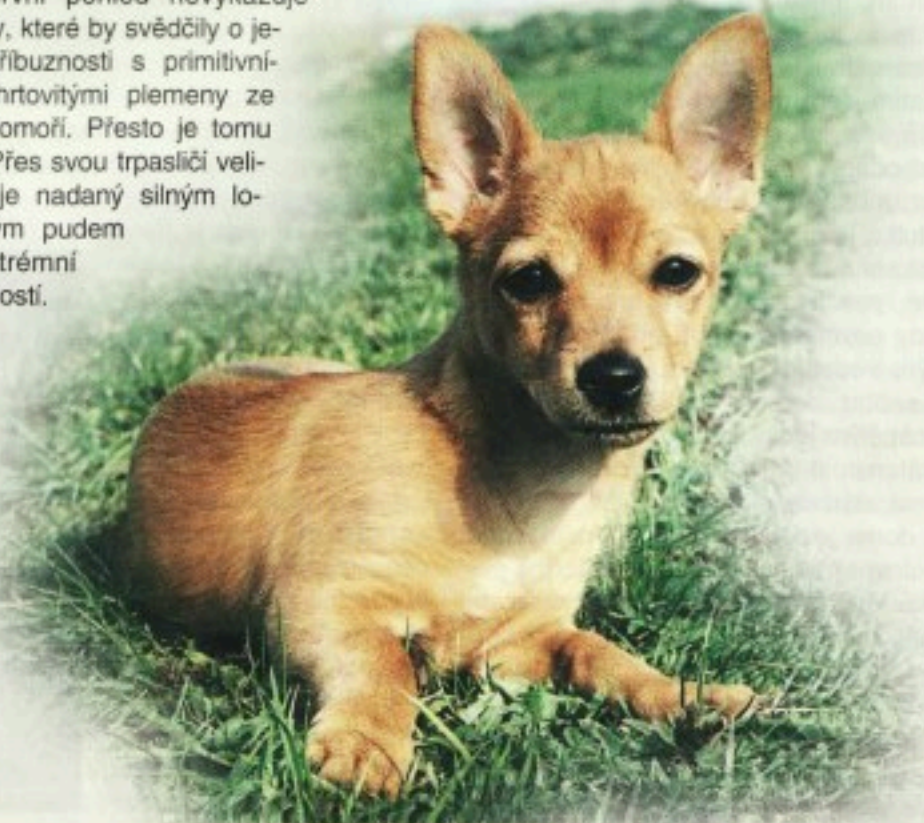
Malí podengové také vždy sloužili k lovu obtížných hlodavců v domech, stodolách a dvorech. Příčinou, proč jsou mimo svou domovinu přece jen více rozšířeni než portugalští podengové střední a velcí, je jejich všestrannost. Díky své velikosti, nenáročnosti, nekomplikované a veselé povaze, ale také nebojácnosti se uplatňují jako bezproblémoví společníci psi. Velmi dobře vycházejí s dětmi a se psy – i velkých plemen. Překypují zdravým sebevědomím. Dobrou alternativou by mohli být pro každého, kdo touží po psovi veskrze sportovním, ale z nejrůznějších důvodů je nucen volit trpasličí plemeno. Malý portugalský podengo s nadšením

Vdnešní době se s portugalskými podengy setkáváme na celém území Portugalska. Původně se hladkosrsté typy vyskytovaly spíše na severu země. Jejich srst byla více přizpůsobena deštivému klimatu – dříve uschla a nehrozil zápal plic. Naopak hrubosrstí podengové jsou lépe přizpůsobeni na sušší klima jihu, kde je delší srst chrání před nadměrným horkem.

První písemná zmínka o těchto „králíčích psech“ je z roku 1199 z období vlády krále D. Sancha I. Historické dokumenty obsahují i další odkazy na psy. Malý portugalský podengo je zmiňován od 15. století. Tito malí lovci a ochránci obydlí od nezvané havěti již několik století plní také úlohu společníků v domácnosti.

K lovu využívala portugalské podengy v historických dobách nejen šlechta, ale velmi oblíbeni byli i mezi prostým obyvatelstvem. Chudí lidé využívali podengy odpradávná k lovu z existenčních důvodů, k zajištění obživy. Zejména v době nouze na těchto houževnatých a nenáročných psech záviselo přežití rodiny. To jim vyneslo obrovskou popularitu u určitých vrstev obyvatelstva, paradoxně však zapříčinilo poněkud obtížné oficiální přijetí tohoto plemene.

Mimo svou domovinu je toto plemeno stále ještě velmi málo známé, a proto se objevuje na výstavách ve střední Evropě jen zřídka. To platí pro oba menší velikostní rázy. **Portugalský podengo velký** bojuje o přežití dokonce i ve své domovině – v Portugalsku. Výmluvně hovoří čísla zápisů v portugalském Kennel Clubu. V letech 1984 – 2001 bylo zapsáno celkem 261 velkých hladkosrstých a 230 velkých hrubosrstých podengů. Portugalský podengo velký se ze všech tří velikostních variet nejvíce podobá svým příbuzným – ibizskému a kanárskému podengovi. Ke drastickému snížení počtu těchto psů došlo v 80. letech minulého století, údajně kvůli zemědělské a lesnické politice

podengo

absolvuje celodenní horskou túru, radost mu však udělá i procházka v městském parku. Dostane-li tu možnost, odhalí tajemství svého divokého srdíčka třeba na terénním dostihu – coursingu. Tam se projeví bez zábran jako vášnivý a zarputilý lovec. Majitel, který tuto zábavu dopřeje svému pejskovi častěji, musí však počítat s poněkud zhoršenou ovladatelností, danou posílením loveckého pudu.

Majitel portugalského podenga si také musí zvyknout na obdiv veřejnosti. Mnozí kolemjdoucí mu upřímně pochválí skutečně roztomilého voříška.

Chov portugalských podengů se velmi dlouho řídil spíše přirozenou selekcí než vnějšími zásahy člověka. Prvořadým kritériem byla dokonalá adaptace na dané prostředí a lovecké schopnosti. Proto si až do dnešních dnů uchovali všechny své vynikající pracovní vlastnosti. Specializovali se především na lov králíků, kteří se na Iberském poloostrově vyskytovali ve větším množství. Všichni podengové loví štváním, přičemž kořist na volném prostranství vyhledávají pomocí charakteristických výskoků do výšky. Smečka se při lovu ozývá zvučným štěkotem, kterému v zemi původu říkají „zpěv“. I malý portugalský podengo, veden svým loveckým pudem, dělá předpisové výskoky a také

u toho velmi vysokým hláskem „zpívá“. V našich středoevropských podmínkách není samozřejmě možné využít přirozené pracovní vlastnosti podengů, neboť štvance jsou zakázaným způsobem lovu. Proto je třeba poskytnout tomuto činnorodému plemeni, milujícímu pohyb, jinou alternativu. Mohou to být vydatné procházky, ideální je také již zmiňovaný coursing a jiné sporty.

Do České republiky byl přivezen první jedinec tohoto plemene na jaře roku 2003. Jde o malou hladkosrstou fenku. Chov tohoto plemene je tedy u nás teprve na úplném začátku, první vrh se narodil v tomto roce.

Organizačně je u nás portugalský podengo začleněn spolu se svými nejbližšími příbuznými – ibizským podengem, kanárským podengem, sicilským chrtem a faraonským psem do Klubu faraonských psů.

Portugalský podengo je plemeno, které zdánlivě může uspokojit milovníky psů s velmi rozdílnými požadavky. Chová se v různých velikostech, typech osrstění

i barvách. Je nenáročný, se zdravým odolným tělem, bez genetických vad. Je živý a přizpůsobivý. I když v našich středoevropských podmínkách nemohou podengové využívat své původní lovecké poslání, dobře se uplatní v nejrůznějších kynologických sportech a především jako vděční, aktivní společníci. Větší rozšíření tohoto plemene je však málo pravděpodobné. Překážkou je zjevně neprošlechtný, podle dnešních měřítek málo ušlechtilý vzhled. Právě v tom však spočívá jejich jedinečnost. Jsou tu, stále stejní, a stejně tak jako před staletími připraveni být svým lidem pomocníky.

Ing. Jana Kydalová

Portugalský podengo

Standard FCI č. 94 ze 3. 11. 1999

Klasifikace FCI: Skupina V. – špicové a primitivní plemena, sekce 7 – primitivní psi

Země původu: Portugalsko

Celkový vzhled: Středně velký pes, proporcionální, dobře osvalený, silné kostry.

Povaha: Pozorný, chytrý.

Hlava: Suchá, tvaru čtyřboké pyramidy s velmi širokou základnou, dosti ostře zašpičatělá. Mozkovna plochá, z profilu téměř rovná, nadočnicové oblouky vystupují, čelní brázdička je sotva patrná. Mezi ušima je mozkovna plochá, rovná, týlní hrbolej je výrazný. Stop je málo vyznačený. Délka mozkovny a čenichové partie je rozdílná. Čenichová partie má zaokrouhlený nos, nosní hřbet z profilu rovný, je kratší než mozkovna, u základny je širší než na vrcholu. Pysky pevně přiléhají, jsou zavěšené, tenké, vodorovné. Nos úzký, při pohledu ze

strany ustupující, na konci trochu skloněný, sytější barvy než je srst.

Chrup: Normální, silné, bílé zuby, netvoří ani podkus ani předkus.

Oči: Obvykle živého výrazu, nevystupují. Jejich barva odpovídá barvě srsti, je medová až tmavě hnědá. Okraje očních víček jsou zbarveny sytější než srst.

Uši: Středně velké, u kořene šikmé, rovně vztyčené, lehce kupředu nakloněné, trojúhelníkovité, zašpičatělé, tenké. Délka ucha je větší než jeho šířka u základny.

Krk: Tvoří harmonický přechod mezi hlavou a trupem. Je rovný, přiměřeně dlouhý, silný a dobře osvalený.

Trup: Hřbetní linie rovná nebo lehce sedlovitě pronašená, dlouhá. Hřbet je dlouhý, bederní partie je rovná nebo lehce vyklenutá. Zád je středně dlouhá, široká a svalnatá,

rovná nebo lehce spadající. Hruď má lehce zdůrazněné svalnaté předhrudí, není příliš široká, ani nezasahuje příliš daleko dozadu. Prsní kost je nízko uložena, směrem vzad lehce stoupá. Břišní linie je suchá, lehce vtažená.

Hrudní končetiny: Celkově při pohledu zepředu nebo ze strany jsou svislé, dobře osvalené, suché. Lopatky dlouhé, šikmo uložené, silné, dobře osvalené. Úhel v ramenním kloubu je spíše tupý. Předloktí svislá, dlouhá, osvalená. Zápěstí suchá, nevýrazná. Zápěstí krátká, silná a sotva zřetelně skloněná (zešikmená). Tlapy okrouhlé, prsty dlouhé, silné, sevřené, klenuté, drápy krátké, silné, přednost se dává tmavě zbarveným. Náslapné polštářky jsou tlusté, odolné.

Pánevní končetiny: Celkově při pohledu zezadu nebo ze strany rovné a rovnoběžné. Jsou suché, dobře osvalené. Stehna jsou dlouhá, silná, středně široká, suchá. Bérce šikmé, dlouhé, silné, osvalené, suché. Hlezna ne příliš nízko u podkladu

umístěná, suchá, silná, strmá. Nárty krátké, šikmé, bez paspárků. Tlapy okrouhlé, prsty dlouhé, silné, sevřené a klenuté, drápy krátké, silné, přednost se dává tmavě zbarveným, náslapné polštářky silné, odolné.

Ocas: Je nasazen spíše vysoko než nízko, je silný, tlustý a zužuje se do špičky. Je středně dlouhý, v klidu zavěšený mezi pánevními končetinami, v pohybu je nesen vodorovně s lehkým zakřivením nebo spravitě vztyčený.

Pohyb: Hbitý, pes působí lehkonoze.

Kůže: Pysky a sliznice mají být černě pigmentované (tém se dává přednost), rozhodně musejí být tmavší než osrstění. Kůže je tenká, ale velmi odolná.

Osrstění: Srst je krátká nebo dlouhá, středně silná a měkká u krátkosrsté variety. Dlouhosrstá varieta má srst hrubou. Krátká srst je hustší než srst delší. U hrubého osrstění je srst na spodní straně dolní čelisti poněkud delší a působí dojmem vousu. Podsada chybí.

Zbarvení: Převažující barvou je žlutá a plevá v nejrůznějších odstínech, nebo tříslová, také černá. Zbarvení je jednotné nebo s bílými znaky. Může být i bílé (jako základní barva) se znaky v uvedených barvách.

Velikost a hmotnost: Kohoutková výška je 40 – 55 cm, tělesná hmotnost 16 – 20 kg.

Velký podengo: Tento velikostní ráz portugalského podenga, téměř již vymřelý, je totožný s rázem středním, výše popsaným, až na tyto výjimky:

Celkový vzhled: Silný pes, používaný převážně na lov vysoké zvěře. Velikost 55 – 70 cm v kohoutku.

Malý podengo: Tento velikostní ráz portugalského podenga je téměř totožný s rázem středním, ovšem na tyto výjimky:

Celkový vzhled: Protáhlý, nízkonohý pes užívaný k lovu králíků i k jejich vyhánění ze zemních děr a skalních rozsedlin. Mozkovna plochá nebo lehce klenutá. Délka těla je větší než kohoutková výška. Končetiny krátké, hrudní končetiny v loktech přiléhají k tělu nebo lehce odstávají. Kohoutková výška 20 – 30 cm, tělesná hmotnost 4 – 5 kg.